

E-TUND – KOHTUME ÜHISES VIRTUAALSES KLASSIRUUMIS

TUNNIKAVA #404

Tunni teema:	Mida pean maksudest õpilasena teadma?		
Külalisõpetaja:	Airi Lepassar , Maksu- ja Tolliameti maksuauditi üksuse juht		
Õpilased:	4.–6. klass		
Tunni õpieesmärk:	Õpilane teab, mis on ettevõtlus ning millal on vaja ettevõtlus ametlikult registreerida; missuguseid töid ja millises mahus võib ta II kooliastme noorena teha; oskab selgitada, milliseid makse ta peab maksma, kui ta teenib tulu, kui ta tegeleb ettevõtlusega või töötab kellegi heaks.		
Seos RÕK-iga:	rahatarkus, ettevõtlikkuspädevus, sotsiaalne ja kodanikupädevus		
45-minutilise tunni ülesehitus:	10 min	17 + 3 min	15 min
	ettevalmistus ja hääletus	ülekanne + küsimused ja vastused külalisõpetajaga	õpilaste iseseisev töö klassis
Tunni ettevalmistus õpetajatele ja õpilastele:	<p>Vajalikud vahendid video vaatamiseks: arvuti, internetiühendus, kõlarid, projektor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palun avage arvuti, projektor ja e-tunni YouTube'i link. • Logige võimalusel sisse YouTube'i keskkonda, et saaksite anda märku oma klassi liitumisest tunniga ja edastada õpilaste küsimusi. • Kontrollige kõlareid, et heli oleks kosta kogu klassiruumis. • Et edastada õpilaste küsimusi otseülekande ajal, vajutage vasakus allservas olevale YouTube'i nupule, mis avab video uues aknas koos vestlusaknaga küsimuste jaoks (järelvaatamisel pole seda vaja teha): <div style="text-align: center;"> </div> <p>ETTEVALMISTUS E-TUNNIKS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutvuge jätkuülesande juhistega (järgmisel leheküljel) ning õpilaste töölehega. Soovi korral printige ja jagage see õpilastele. Õpilastel võib vaja minna A3 pabereid, kirjutusvahendeid ja arvuteid, olenevalt kas teevad paaris- või rühmatööd. 		

Tunni teema taust:	Õpilastele võib töötamine ja maksustamine tunduda kaugel teemal, ent mida varem me põhitõdedega tuttavaks saame, seda lihtsam ka tulevikus! E-tunnis räägib Maksu- ja Tolliameti maksuauditi üksuse juht Airi Lepassar sellest, mis on oluline teada maksudest tööle asumisel, milliseid töid ja mis mahus võivad II kooliastme noored teha, millal tekib maksukohustus ettevõtlusega tegelemisel ja miks üldse makse maksma peab! E-tund valmib koostöös Eesti Maksu- ja Tolliameti ning Rahandusministeeriumiga.
---------------------------	--

Häälestus ja ülesanne video ajaks 5-10 min	<p>HÄÄLESTUS</p> <p>Mängige õpilastega sõnade äraarvamismängu. Joonistage tahvlile kriipsud ning õpilased peavad tähti pakkuma. Eesmärk on täht tähe haaval sõnad ära arvata, nagu all näidatud.</p> <p style="text-align: center;"> <u> M A K S U D </u> <u> T Ö Ö T A S U </u> <u> E T T E V Õ T L U S </u> </p> <p>Iga sõna äraarvamise korral arutage õpilastega, millal ja kus nad seda kuulnud on; mida sõna võiks nende arvates tähendada.</p> <p>ÜLESANNE VIDEO VAATAMISE AJAKS</p> <p>Paluge õpilastel üles märkida küsimused, mis ülekande vaatamise ajal tekkisid, ning need teile edastada. Õpilaste küsimused edastage YouTube'i vestlusesse teie ise või paluge seda teha õpilastel. Kui õpilased vaatavad e-tundi üksinda, palun rõhutage neile, et sobimatuid kommentaare ei tohi kirjutada.</p>
--	--

Otseülekande vaatamine ja küsimuste esitamine 20 min	<p>KÜSIMUSTE ESITAMINE KÜLALISÕPETAJALE</p> <p>Youtube'i vestlusesse ootame koolidelt küsimusi külalisõpetajale vormis: <i>Kaari 12. klass, Kurtna Kool. Kuidas saada presidendiks?</i></p> <p>Õpetaja küsib õpilastelt ja valib välja parimad küsimused. Õpetaja või üks õpetaja poolt määratud õpilane kirjutab küsimused YouTube'i vestlusaknasse.</p> <p>Kui õpilased jälgivad tundi oma seadmest, siis leppige õpilastega enne tundi kokku YouTube'i vestluses osalemise reeglid. Reeglite õpetamiseta õpilasi Youtube'i lasta ei tohi, sest õpilased hakkavad tundi segama. Kui vestlus muutub liialt segavaks, suletakse vestlus ja küsimusi esitada ei saa. Palun hoiatage oma õpilasi, et võib juhtuda, et kõigile küsimustele ei jõua otseülekandes vastata. Mida varem jõuate küsimused saata, seda suurema tõenäosusega jõuame vastata.</p>
--	--

Juhised õpilaste iseseisvaks tööks 15-20 min	<p>Kinnistava jätkuülesandena paluge õpilastel teha kas arutelu paarilisega või rühmatöö. Juhendid leiate alt.</p> <p>Küsimused aruteluks või rühmatöök:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Milleks on riigis maksud? 2. Millisel juhul pean ma makse maksma? 3. Mis on ettevõtlus? 4. Mida pean teadma maksudest tööle asumisel? 5. Millised on minu võimalused ja kohustused ettevõtlusega tegelemisel? 6. Mis on ümbrikupalk ja mida sellega kaotan?
--	---

	<p>Variant 1: Arutelu paarilisega</p> <p>Vajalikud vahendid: täringud (paari peale), ühistöö plakati põhi (nt A3 paber), märkmepaberid/väiksed paberid, õpilastel kirjutusvahendid.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Soovi korral jagage õpilastele töölehed, kus on aruteluküsimused välja toodud. Alternatiivina võite küsimused tahvlile kirjutada. - Jagage paaride peale täringud ja märkmepaberid. Iga paar mängib kivi-paber-käärid ja võitja veeretab täringu. Vastavalt veeratud numbriale alustavad õpilased arutelu (vt küsimused 1–6 ülal või õpilaste töölehel/tahvlil). - Paarilised kirjutavad arutelust märkmepaberile 1–3 peamist mõtet. Märkmepaberid kleeбивad kokkuvõtva töö plakatile. - Mängivad uuesti kivi-paber-käärid, veeretavad taas täringut ja jätkavad arutelu uue küsimusega. <p>*Täringuid saab kasutada ka telefonis või tahvelarvutis. Vajalik eelnev äpi allalaadimine. Otsingusõna: <i>dice</i> (inglise keeles).</p> <p>Variant 2: Rühmatöö</p> <p>Vajalikud vahendid ja ettevalmistus: rühmatöö moodustamise ettevalmistus*, rühmatöö paber, kirjutusvahendid, taimer või kell. Võimalik on rühmatööd koostada arvutis, vajalik interneti olemasolu ja üks arvuti rühma kohta**. Andke õpilastele täpne aeg ülesande lahendamiseks. Nt 10 minutit, et jääks ka kokkuvõtteks aega.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moodustage klassis vähemalt 6 rühma, et kõik küsimused oleksid kaetud. - Rühmas paika panna rollid: rühmajuh, kirjutaja, kaasaja (kes jälgib, et kõik liikmed saaksid sõna), ajameister (kes jälgib aega). - Iga rühm saab ühe küsimuse (vt küsimused 1–6 ülal või õpilaste töölehel/tahvlil) ning arutleb sel teemal. <p>*Mõned rühmade moodustamise variandid: Wheel of Names, Classroomscreen, õpetaja tehtud grupid, loosiga (paberil number, pilt, küsimus ja vastus).</p> <p>** Lisaks rühmatööle paberil on võimalik teha seda nt Jamboardis, Padletis või kasutada enda valitud keskkonda. Jamboardi ettevalmistatud põhja kasutamiseks ava link klikkides siia: Jamboard ning tee koopia valides paremalt ülevalt nurgast kolme täpi alt <i>Make a copy</i>. Sel viisil on võimalus lisada märkmeid, teha vajalikke muudatusi jms Jamboardi erinevatel lehekülgedel.</p> <p>Kokkuvõte</p> <p>Variant 1: Paaristöö tulemusena valminud ühistööst teeb õpetaja ülevaate. Tunni lõpetuseks 3-2-1 meetod: 3 olulist fakti, mis jäi õpilasele tunnist meelde; 2 küsimust, millele oskab vastata; 1 asi, mis jäi segaseks.</p> <p>Variant 2: Grupitöö puhul teevad grupijuhid kokkuvõtte grupi arutelust. Igal grupil aega kuni 1 minut. Tunni lõpetuseks pöidlameeter. Õpetaja esitab küsimuse: Kui palju sa said uusi teadmisi tänase tunni jooksul? (pöial ülespoole suunatud – palju uusi teadmisi, allapoole – enamus teadsin juba, kuskil vahepeal – kõik jah/ei vahepealsed variandid).</p>
<p>Õpilaste tööleht (eraldi failina väljaprintitav,</p>	<p>Tööleht “Mida pean raha teenimisest õpilasena teadma?”</p> <p>Kas teadsid, et jubaka sinu vanused õpilased võivad ametlikult tööd teha, ent sel juhul</p>

soovi korral)

peab arvestama teatud piirangutega. Täna e-tunnis saadki teada, mis need on. Lisaks kuuled, mis on maksud ning miks neid maksma peab.

Kasuta töölehte nii:

- enne otseülekannet aruta töötamisega seotud mõisteid koos õpetajaga
- otseülekande ajal küsi küsimusi
- pärast otseülekannet tee arutelu paarilise või rühmatöö klassis

OTSEÜLEKANDE AJAL KÜSI KÜSIMUSI

Et saada vastuseid enda jaoks olulistele küsimustele, saad otseülekande ajal esinejale küsimusi esitada. Selleks ütle oma küsimus õpetajale, kes selle esinejale edastab.

OTSEÜLEKANDE JÄREL TEHKE ARUTELU PAARILISEGA VÕI RÜHMATÖÖ

Õpetaja annab teile paaristööks või rühmatööks vajalikud juhised. Mõlemad tööd kasutavad aruteludeks allolevaid küsimusi.

1 Milleks on riigis maksud?

2 Millisel juhul pean ma makse maksma?

3 Mis on ettevõtlus?

4 Mida pean teadma maksudest tööle asumisel?

5 Millised on minu võimalused ja kohustused ettevõtlusega tegelemisel?

6 Mis on ümbrikupalk ja mida sellega kaotan?

Lisainfo, võimalikud jätkutegevused ja lisamaterjalid

Antud külalistund on üks osa Liis Jaaku ja Heidi Kaldlauri poolt B.Schäferi raamatu "Koe nimega Money" põhjal loodavast materjalist. Töölehed ja juhendmaterjali õpetajatele tellis Rahandusministeerium. Ülejäänud materjalid lähevad 2023. aasta sügisel üles e-koolikotti vabavarana kasutamiseks, et õpetajatel ja lapsevanematel oleks teosest saadud enesearengu ja rahatarkuse teadmisi lihtsam edasi anda. Materjal on suunatud eelkõige II kooliastme noortele. Sellest sündis ka idee teha koostööd Tagasi Kooli ja EMTA meeskondadega, et anda õpilastele teadmisi raha teenimisega kaasas käivatest õigustest ja kohustustest.

Sellelt lehelt leiab rahatarkuse õpetamiseks materjale erinevas vanuses õpilastele:

<https://www.minuraha.ee/et/kasulikud-abivahendid/opetajale>

* Tunnikava on loodud selleks, et pakkuda õpetajatele välja erinevaid variante õpilaste aktiivseks kaasamiseks tunni teemasse. Tunnikavas on meetodite osas tihti välja pakutud valikuvariante ja õpetaja teeb ise otsuse, millist meetodit kasutada. Tunnikava ei pea tingimata kasutama.